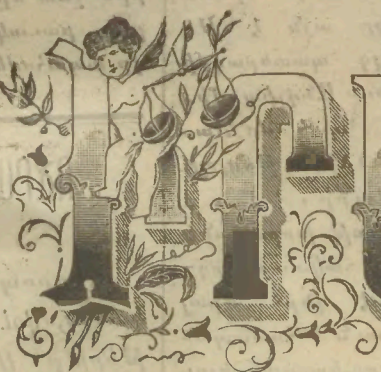

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊԱՅՄԱՆՔ
Տարեկան . . 12 ձր.
Վեցամսեայ . . 6 "
Պատասխան
Տարեկան . . 14 ձր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տոյար
Վեցամսեայ 1.50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Ծանոցման տարի
20 շանդիս

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Յ Է

Rédaction du journal

„Iravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

„Иравункъ“

ВАРНА

Գրութիւնք եւ
չեն տրուիր

ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱԻ

Թ Ի Ա Պ Ա Ր Տ Ի

Բ. Հ Ա Տ Ո Ր Ը

Սրտատանձնակի ընթերցատեղերնու կողմէ սոյն յայտարարուեալ քաւակի քանակը սպասուած այս Բ. հատորն կը պարտաւանդէ երկուսորն քանակը Բ. եւ Գ. մասերը ու կը վերջանայ .

Ա. հատորը (Ա. մաս) կը բաղկանայ 162 երեսներէ գին 1 թր. Բ. (Բ. եւ Գ. մաս) « 432 » « 2 »

10 օրինակի դրամ դրոշմը 11 օրինակի կը ստանայ .
Դիմել Ի Ր Ա Պ Ա Ր Տ Ի խմբագրութեան եւ մեր ծանուցած գործակալներուն .

ՀԱՅԱԿԵԱՆ ՄԻՍԵՆԱԼ
ՄԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎԸ

Ուրիշները դուք չափազանցու-
թիւն համարեն, ուրիշները դուք
մտածեն, ինչպէս այդ շատ անգամ կա-
լող է իրաւացի լինել, որ իմ մէջ,
ամեն բանից յետոյ, գործում է, խօս-
ածում է կուսակցական մեծացած «անձ-
նաւորութիւնը» — ըստ որում կայ կու-
սակցական անձնաւորութիւն, ինչպէս
կայ անհատական անձնաւորութիւն —
աւելի ուժեղ, աւելի զօրաւոր, որ-
քան այդ թող չի սոյն ինքն իրա-
կանութիւնը, որքան այդ չեն արդա-
բանի գուցէ կոշտ, անփայլ իրողու-
թիւնները, որոնք միայն կարող են
կաղմել հիմք ամեն ուր եւ է դատողու-
թիւն, ամեն ուր եւ է համոզման, ու-
րիշ խօսքով, այդ ուրիշները կարող են
ինձ մեղադրել կուսակցական երեւա-
կայութեան ու ցնորքների մէջ, որոնք
որ եւ է կապ, որ եւ է անհատութիւն
չեն կարող ունենալ դիտութեան, հե-
տեւաբար եւ մտածողութեան, խելքի
հետ, սակայն եւ այնպէս եւ կարծում
եմ որ Հայկական Միացեալ Պատգամ.
Ժողովը, ներկայ ընթացող հանգա-
մանքներում, որոնց մէջ գտնուում է
ընդհանուր հայ-յեղափոխական գործը,
ներկայանում է որպէս մին այն խիստ
կարեւոր, խիստ կենսական եւ խիստ
վճռական հարցերից, որոնց բարեյաջող
կամ ձախճող լուծումից կարող է կախ-
ւած լինել, ոչ, ի հարկէ, այդ ընդ-
հանուր յեղափոխական գործի վերջնա-
կան յաջողութիւնը կամ անհաջողու-
թիւնը — ոչ, այդ ներքին չէ ասել, —
այլ նրա, այդ ընդհանուր գաղափարի
մօտիկ տպագրում, ստանալիք, ձեռք
բերելիք առաւել կամ նուազ մեծ ոչ-
ժը զօրութիւնը, ծաւալը եւ ընդար-
ձակութիւնը՝ կուսակցական անհատի վերայ,
ընդհանուր թշնամու դէմ :

Կրկնում եմ, մենք չենք կարող, եւ
ինչպէս ասացի, ներքին էլ չէ, սալ
այդ հարցին այն նշանակութիւնը,
այն կարեւորութիւնը, որը կարող է
ուսնենալ մի վճռական ճախատմամբ
պատերազմի դաշտի վերայ, որ կարող
է որոշել մի կողմող ազգի բաղդը,
ճակատագիրը, դէպքի փոփոխութիւն կամ
դէպքի մահ, ոչ, իհարկէ, որովհետեւ,
վերջապէս, սա ամեն բանից առաջ մի
կուսակցական խնդիր է, որովհետեւ
կան կուսակցական այլ ոյժեր՝ որոնք
գործում են եւ որոնք անշուշտ կա-
րելի է յոյս ունենալ որ կը շարունա-
կեն դարձել, ինչպէս այդ ցոյց տուաւ
մօտիկ անցեալը, այն պարագային,
եւր այդ հարցը անյաջող լուծուելով՝
կը յառաջանայ անխուսափելի բեկումն
եւ ոյժերի ցրում, որովհետեւ, վեր-
ջապէս, այդ ցրումը բայց միշտ կորո-
ւով, էնէրգիայով լիքը ոյժերը կարող
են գուցէ դասաւորուիլ այլ կերպով,
որպէս չէին առաջ, եւ, հետեւաբար,
չեն թոյլ տայ որ հայկական կեանքի
մշտական պէտք դարձած մարտական
գործը կամպ առնէ, կենայ իւր ընդ-
հանուր, իւր ամբողջական ընթացքի
մէջ, բայց եւ այնպէս, եթէ այդ կամ
այդպէս չէ կարելի ասել բացարձա-
կապէս, չէ էլ կարելի, կարծում եմ,
ասել բացարձակապէս, վճռականապէս
որ այդ օրուայ խնդիր դարձած հարցը,
այսինքն Հայկական միացեալ Պատգամ.
Ժողովը որ եւ է նշանակութիւն, որ
եւ է ազդեցութիւն չի ունենայ նոյն
խնդիրներու գործի յաջողութեան
կամ անհաջողութեան վերայ, քանի
ամեն ինչ, կամ, աւելի ճիշդ, շատ
բան գտնուում է «կարեւորութեան» գի-
ճակի մէջ :

Յաջողութիւնը կամ անհաջողու-
թիւնը պարագայի խնդիր է : Թէ որ-
քան հեռաւոր է այդ տպագրան . կամ
որքան մօտիկ է այն — այդ մենք չենք
իմանում : Բայց մենք իմանում ենք

մի բան, այն է որ ամեն անգամ երբ
գործ է դրւում իրերի ընթացքում մի
բացասական կամ դրական ազդ (գործ),
նպատակը, որի համար գործ է դրւում
այդ ազդը, ազդում է անպատճառ,
անտարակոյս, բացասականապէս կամ
դրականապէս, եւ այդ այն համեմա-
տութեամբ, ինչ համեմատութեամբ
ներկայանում է կատարուած ազդը
իւր կարեւորութեամբ՝ առաջ մղուած
գործին համար :

Նպատակը — այդ մի վերացական
հասկացողութիւն է, որին մենք կա-
լող ենք միայն պատկերացնել, օրինակ
նմանեցնելով նրան մի լոյսի մի ճրա-
գի, որ փայլում է, որ վառվում է
հեռու հորիզոնի վերայ : Նա ինքը չէ
որ շարժւում է, որ քայլում է, ոչ,
նա կանգնած է այնտեղ անշարժ, հաս-
տատուն, մենք ենք, գործողներու
թանձրացեալ տարականներս, որ շար-
ժուելիք, որ քայլում ենք, որ գնում
ենք դէպքի նա : Նպատակի դէպք մեզ
քայլելը փոխաբերական է միայն, եւ
նա այնքան աւելի շատ ու շուտ կոծ-
տենայ մեզ, որքան աւելի մենք չու-
նենանք ու չյառ ուղանեն իմեր ճանա-
պարհի վերայ խոզեր, խոյրնդոտներ,
որքան աւելի տեղի չափքը կատար-
ուելու բացասական ազդեր :

Պէտք է ընդունել, կարծում եմ,
համարձակ, առանց վարանելու, որ
գումարուելիք Հայկական պատգմ.
Ժողովը, եթէ նա լինի ամեն կերպով
բացասական, այսինքն կամ որ նա
լոյտը վրէժի տեղի չունենայ, ինչ դժ-
ուար է կարծել. կամ որ նա տեղի
ուսնենաւ ոչ այն պայմաններէ կամ
ձեւերի մէջ, որոնք անպայման պա-
հանջւում են որպէսզի իրերի դրութիւ-
նը հիմնաւորապէս, արմատականապէս
դարմանուի, փոփոխուի . մի խօսքով
կի՞նք նա վիժէ, կի՞նք մեռնի ծնած կամ
չծնած — ինչ կազմում է մեր ծանր
մտահոգութիւնը — անվիճելի կերպով
պէտք է վճառ նախ իրան, Հայկական
կուսակցութեան, եւ ապա, նրա հետ,
ընդհանուր յեղափոխական շարժման .
հետեւաբար եւ նպատակին : Այս ազ-
նիւն է :

Որ նա կարող է, վիժած պարագա-
գայում, կասեցնել կամ թուլացնել,
անորոշ ժամանակի համար, յեղափո-
խական ընդհանուր շարժման գնացքը
դէպքի առաջ, այդ, կարծում եմ,
գուրա է ունէ տարակուսից . եթէ մի-
այն, ի հարկէ, վերայ չհանի ոյժերի
մի նոր դասաւորութիւն, չստեղծուի
իրերի մի նոր դրութիւն, որ հակա-
դիր կամ հակակշիռ հանդիսանայ նրա
բացասականապէս գործող ուժին,
բայց այդ դեռ միայն կարելիութիւն է,
որի մասին ոչինչ չէ կարելի ասել կամ
նախատեսել իրերի այժմեան դրութեան

մէջ : Որ նա, բացի դրանից, կարող է
վնասակար եւ վտանգաւոր կերպով ազ-
դել այդ շարժման նոյն խնդիրներին
յաջողութեան վերայ — այդ էլ, կար-
ծում եմ, չէ կարելի, ժխտել բացար-
ձակապէս :

Ինչ տեսակեանք էլ վերցուի խնդ-
րը, անվիճելի է մնում, ուրեմն —
եւ հեռու յորեւէ կուսակցական չա-
փազանցութիւնից այն իրողութիւնը
որ միացեալ Հայ. պատգմ. Ժողովը,
ինչպէս ասացինք, է մի խիստ կա-
րեւոր ու կենսական յեղափոխական
հարց, որի բարեյաջող ու ամեն կեր-
պով դրական լուծման, եւ կարծում
եմ, պէ՛տք է ցանկանան ու գործակ-
ցին ոչ միայն իրենք, խնդրին բո՛ւն
պատասխանատու Հայկական անունը
կրող բոլոր յեղափոխականները ան-
խտիր, այլ նաեւ ամեն նրանք, որոնք,
ինչ գոյնի կամ դրօշակի էլ պատկա-
նին, իրեն համարում են ինքնիշխան
առաջ անկեղծ հայ յեղափոխական եւ
որոնք, ամեն բանից առաջ եւ յետոյ,
զերպաւ են համարում ու պէտք է
համարեն ընդհանուր հայ յեղափոխա-
կան գործը իւր ամբողջութեան մէջ
եւ գերի վերայ ամեն կուսակցական
նեղ ու գծուած նկատումներից :

Այսու հանդերձ, մի բոլոր իսկ չէ
կարելի տատանուել այն մտքի, այն
ներքին զգացութեան վերայ որ ներ-
կայումս մեզ զբաղեցնող խնդիրը,
այսինքն Հայկական յաւէտ շարադէտ
տագնապը, իւր բոլոր ծանրութեամբ,
իւր բոլոր կշիռով ընկնում է բուն
իրենց, Հայկականներէ վերայ, Հայկա-
կան խոզերի վերայ — նախկին Հին եւ
նոր հատուածները միասին առած ան-
խտիր — որ նրանք իրենք յարուցած ի-
նքնով այդ տագնապը, իրենք էլ նախ
եւ ամենից առաջ կոչուած են, պար-
տաւոր են լուծել նրան, եւ լուծել
անպատճառ դրականապէս, այսինքն
այն կերպով որ կայացած Հայկական
Միութիւնը դուրս գայ նրանից ան-
վիժար, ամբողջ, մի՛ յեղափոխական
հրապարակի վերայ . չթոյլ տալով որ
գոյութիւն ունենայ ոչ մի նոյնանուն
հատուած կամ կուսակցութիւն : Հըն-
չակեան կուսակցութիւնը իւր ամբող-
ջութեամբ պարտաւոր է այդ անել, մի
բոլոր իսկ չմտածելով խաբել իրեն ե-
րեւակայական չէնքերով, բառերով
կամ սովորութիւններով : Չանելով
այդ, նա իւր ամբողջութեամբ կընկնի
Ազգի, այն Ազգի, որի անունով նա
կընքել էր այդ Միութիւնը, դատա-
պարտութեան տակ : Չանելով այդ, նա
իրաւամբ կը հրաւիրէ իւր վերայ ազ-
գային դատաճանի անունը, աղբային
արդար զայրութիւն եւ ազգային խիստ
ու անողոք դատաստանը :

Օ, ի հարկէ, Ազգը չի վերցնի վրէժ-

խնդիր տալարը ու միտք մի չի կտրի, ամեն մի Հնչակեանի պարանոցը, բայց նա դուրս կը վտարէ նրան իւր ծոցից, որպէս անհարազատ զաւակի, նա դուրս կը փսխէ նրան իւր աչիս էլ ոչ շատ առողջ ստամոքսից, որպէս ծանր, անմանկ հաւարկայի, նա կտայ նրան, եւ այս անգամ գուցէ անդամաւոր, անդամանելի պայմանով, իւր մահացու հարուածը:

Հմայեալ խուշարդեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

ՌՈՒՍԻՅՑ ՀՐԵՍՆԵՐԸ

Ամերիկայի Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կը ծանուցանէ ամերիկեան քաղաքացի հրեաներուն թէ իրեն անկարելի է ստոյմ միտք միտք մէջ ընկալել իրեն համար անոնց անհարազատ անհարազատ, Այս խնդրոյն համար արդէն բանակցութիւններ սկսած են Բեղրադիումի գահաւորին հետ, բայց մինչեւ հիմա որոշման մը չեն յանգած: 1882 թ. ռուս-ամերիկեան զանգուարին համաձայնագրով (հպատակ) իրաւունք ունին ռուսական կայսրութեան մէջ ճանապարհորդել եւ հոն հաստատուիլ, բայց այս չարգիւրդու կառավարութիւնը ստիպելու ամերիկեան քաղաքացի հրեաները որ հպատակին այն մասնաւոր օրէնքներուն որոնք դրուած են Ռուսիոյ մէջ բնակող բոլոր հրեաներուն դէմ:

Ստուգիւ շատ տարօրինակ է, կ'ըսէ պիւճիական կարեւոր թիւրք մը, թէ սա մեր ապրած զարուս մէջ զեռ մարդիկ հարկս դրած ըլլան բազմակ միջոցներու ենթարկուելու, միմիայն կրօնական խնդրոյ պատճառաւ, եւ այս աչիս տեսակ երկրի մէջ որ քաղաքակրթութեան ըլլալու հաւանութիւնը ունի եւ հզոր դեր մը կը խաղայ համաշխարհային զործերու մէջ:

Գաղով Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն՝ որ եղբայրն բողոքել Գիշնէ վի հրեայի ջաղգրուին դէմ, Ս. Բեղրադիումի գահաւորին հպակցեց թէ ինք նոյնիսկ պատասխան չպիտի տայ ամերիկեան ծանուցագրին, որովհետեւ ինք չը կրնար ընդունիլ մինչեւ իսկ բարկամակաւ, միջամտութեան մը կայսրութեան ներքին գործերուն համար օտար պիտութեան մը կողմէ:

Ռուս կառավարութիւնը կողմէ իր գիտցածին պէս վարուիլ ռուսական հրեաներուն հետ, կըսէ նոյն թիւրքը, եւ ընդհակառակը միեւնոյն ատեն կը միջամտէ Մակեդոնիոյ հալածուած քրիստոնեաներուն համար եւ չ'ընդունի որ ունի զ'առողջութիւն իր երկրին մէջ հրեայի ջարդին եւ հալածանքին նկատմամբ:

Սա երկու բարոյականի եւ երկու արդարութեան նոյն պատմութիւնն է որ կը կրկնուի, այսինքն տկարներուն համար ուրիշ արդարութիւն եւ զօրաւորներուն համար ուրիշ: Բայց այս խնդրոյ մէջ ամերիկեան կառավարութիւնը շատ հաստատուն հողի մը վրայ կը գտնուի, խնդրելու հոն է թէ Ռուսիոյ մէջ բնակող օտարահպատակ հրեաներու հետ ռուս կառավարութիւնը ինչ եղանակաւ վարուելու է:

Մեր Ռուսիոյ մէջ հրեայ հպատակներ ունեցող կառավարութիւններ ունեն խտրութիւն չեն դնել իրենց երկրի

այլակրօն հպատակներու միջեւ, Ռուսիա եւս պէտք չէ խտրութիւն դնէ իրեն համար հաւասարապէս օտարահպատակ հն ինչպէս Ռուսիա բնակող օտար հրեաները յոյնպէս օտար կաթոլիկները եւ՝ բողոքականները, ստոյմ Ռուսիոյ մէջ վայելած բոլոր իրաւունքները եւ պաշտպանութիւնը պէտք է վայելին նաեւ անոնք, կ'ըսէ Պելճիական թիւրքը եւ կը վերջապէս այս խօսքերով, «Յուսայի է որ այս խնդրոյ մասին Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը, առանց իր լաւ յարաբերութիւնը Բեղրադիումի գահաւորին հետ վտանգելու, իր տեսակետին մէջ հաստատ մնայ եւ իր գիտականութեան պէտքով թիւրքը արգելի քրեանայ վերջ մը դնելու այն հարստահարութեանց որոնց ենթա կայ են օտարահպատակ հրեաները ռուսական սահմանները մտած վայրկեաններն»:

ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼԻ

Վերջին օրէի մէջ Մայր. Արեւելքէն հասնող լուրերը վրդովիչ են թիւրք-Յիւն Սրաւնաւորի կը հաղորդուի թէ պատերազմը անխուսելի է: Ծառոն պատերազմական ուժերը կը գինէ Ռուսիայէն աւելի: Արդէն ամերիկեան բազմակա ռուս համալսարանները են չ'ընդունելու ջոյները, նոյնպէս թիւրք-Յիւն անգլիական թիւրքերու իմացուցին թէ Ռուսիոյ յախաւարդ խորհուրդ տուած է ոչ գինուրական բռնաբերութեան մը մասնակի մը համար հեռանալ Նիւ-Չուանկէ, Բօթ-Արթուրէ եւ Գոնէայէ, Բօթ-Արթուրի ռուս մամուլը պատերազմաչառ լեզու մը կը գործածէ, Մանչուրիոյ հարաւային կողմերէն կը բերուին մեծ քանակութեամբ բռնակիր անասուններ եւ այլն:

Այս բոլոր լուրերու հետ ճարտական թիւրք մը կ'ըսէ վաւերական աղբիւրէն անեւելով հաղորդել թէ Բէլքիւն անգլիական եւ ճարտական դեսպանները սա իմաստով ծանուցագիր մը տուել են Ձին կառավարութեան:

1) Ռուսիոյ Մանչուրիայէն ետ քաշուելու յայտարարութեամբ Մայր. Արեւելքի խաղաղութիւնը խաղաղութիւնը կապաւնայ եւ Անգլիոյ ու Ծառոնի շահերուն կը վիճակէ:

2) Եթէ ռուս զօրքերուն Մանչուրիայէն ետ քաշուիլը դեռ անպայման երկարաձգուի, Անգլիա եւ Ծառոն իրենց շահերը պաշտպանելու նպատակաւ միջոցներու պիտի գործեն: 3) Ձին կառավարութիւնը պարտաւոր է պահանջել Ռուսիայէն որ անմիջապէս իր զօրքերը ետ քաշէ Մանչուրիայէն: 4) Ռուսիոյ Մանչուրիան պարպել չը հարկադրող ունի զայնագիր եթէ կընքուած ալ ըլլայ Ռուսիոյ եւ Ձինաստանի միջեւ, Անգլիա եւ Ծառոն բնական ճանչնալ:

5) Եթէ ռուս զօրքերու Մանչուրիայէն քաշուելէն վերջ Ձինաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ պէտք տեսնուի զաշնագիր մը կնքել, զայն Անգլիոյ եւ Ծառոնի հաւանութեան ենթարկել հարկ է:

6) Այս ծանուցագրին պատասխանելու համար միայն հինգ օր պայմանաժամ տրուած է Ձինաստանի:

Այս ծանուցագրերը եթէ ստոյգ է, ինչպէս վաւերական աղբիւրէն ըլլալ կը յայտարարէ ճարտական թիւրքը, կը նշանակէ թէ անցեալ տարի կնքուած Անգլո-Ծառոնական զինակցութիւնը ընդգէմ Ռուսիոյ իր դերին մէջն է եւ Ծառոնի հապճեպ պատրաստութիւնները մեծ նպատակի մը համար են, թէ եւ միւս կողմէ Անգլիոյ նաւատորմի մը գէպի Մայր. Արեւելք արտակարգ

չարժեւ մը յայց չտար, այս պատճառաւ ոմանց կարծիքը այն է թէ հաւանական թուող այդ պատերազմի առաջին տեսարաններուն Անգլիա միայն հանդիսատես մնայ, պահ մը Ծառոնը Ռուսիոյ դէմ առանձին թողուի: Այս անհաւատելի չը թուի:

Անգլիոյ վաղածանօթ խորամանկ սիսդէմն է այդ, երկու հակառակորդները ռաժաթակի ըլլալէ վերջ վրայ հասնիլ եւ իր շահերուն համապատասխանօրէն խնդիրները կարգադրելու ստիպել երկու կողմն ալ, կերեւայ թէ Անգլիա վստահ է իր զինակից Ծառոնի ուժին թէ Մայր. Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ կրնայ դաս մը տալ:

Ծառոն ինքն ալ իր ուժին վրայ շատ վստահ կ'ըլլի, որովհետեւ Մանչուրիոյ խնդիրը յուզելու զատ, Գորէայի խնդրոյն մէջ ալ խորաւ գիրք մը բռնած է այսօր: Ռուսիա ձեռնարկել կըզէ ընդդէմայ հեռագրութիւն մը հաստատել Գորէայի հետ: Ծառոն խիստ ծանուցագրով մը Գորէական կառավարութեան զայց թէ իրաւունք չունի առանց Ռուսիայի համաձայնութեան օտար ունի պետութեան իրաւասութիւններ տալու: Այս ծանուցագրին պատասխանեց Գորէայի իրաւագիր, ուստի ճարտական կառավարութիւնը ռազմակի Ռուսիոյ հետ այդ մասին կըրնայ բանակցիլ կամ վիճել:

Ահա այս կերպով մանչուրականէն զատ Գորէական խնդիր մըն ալ այս օրեր սուր կերպարանք առած է եւ կը սպասուի որ Ռուսիա կամ գիշորութիւն ընէ եւ կամ ինքզինքը պատերազմի բազմին յանձնէ:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Հոլանտայի պարսկական դեսպան Սամատ-Սամը տեսակցութիւն մունենալով լրագրագետի մը հետ, Պարսկաստանի չփոխութեանց մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները տուած է:

«Թէհրանէն հեռագրաւ ստացած տեղեկութիւններս կապացուցանեն թէ Մամուլ մէկ մասին հաղորդած լուրերը չափազանցուած են:

«Ծիշտ է որ Ասրպատական նահանգի մայրաքաղաքին, Գաւրէթի մէջ խռովութիւններ պատահած են թիւրք-իրանական կրօնապետի մը, ընդ գէմ մաքսի նոր սակացոյցին որ վերջերս գործադրութեան դրուած է Պարսկաստանի մէջ:

«Ծառոն մը կազմակերպողները կը պահանջէին հին սակացոյցին վերահաստատումը մաքսի պաշտօնականներուն պաշտօնականութիւնը եւ նոր վարժարաններու ու քանի մը վաճառատուներու փակուելը:

«Կառավարութիւնը անմիջապէս աղղու միջոցներ ձեռք առաւ, յիշեալ կրօնապետը եւ իր մեղսակիցները աքսորուեցան եւ մաքսի տնօրէն Մ. Բրիմը՝ որ քաղաքէն հեռացած էր, վերադարձաւ իր պաշտօնը շարունակելու համար:

«Նոր մաքսի սակացոյցին գործադրութիւնը կը շարունակուի վարժարանները եւ վաճառատուները բաց են, եւ ամենակատարաւ անդորրութիւն կը տրիւ ամբողջ նահանգին մէջ:

«Նոյն տեսակ քանի մը խռովութիւններ պատահած էին Նահա Սպահանի, Ենզուի մէջ, բայց անոնք անմիջապէս զսպուեցան եւ յանցաւորները ձերբակալուեցան:

«Կարգապահութիւնը ամէն կողմ վերահաստատուած է, իրաց վիճակը շատ ապահով է, եւ կայսերական կառավարութիւնը այդ օրինակ անկարգութեանց առջեւ առած է, երկ-

րին շատ մը կէտերուն վրայ գետնեղով բաւականաչափ զօրք ժողովուրդը ապահովելու համար»:

ՈՋՐԱԳՈՐԾ ՔԱՆԱՆԱՆ

Բեգրադիումի կիսապաշտօնական Նովոե վրեւիա մեծ օրաթիւր Մակեդոնիոյ իր մէկ թղթակցէն ստացած հետեւեալ տեղեկութիւնը հրատարակած է, որ Ռուսիոյ մէջ մեծ յուզում առաջ բերու:

«Կրատուգոր գիւղին մօտերը ապաստանած յեղափոխականաց խումբ մը 48 ժամ անօթի մնացած էր, երբ գիւղին պուկար քահանային կը դիմէ եւ կերակուր կուղէ: Այդ գիւղին բնակիչներուն կեսը պուկար է-քաղաքաբանին յառաժ Պուկարներ են և միւս կեսը ինքզինքնին յոյն կը համարեն և Յունաց պատրիարքարանին հովանաւորութիւնը կը վայելին:

«Պուկար քահանան կը պատասխանէ անօթի հիւրերուն թէ ինք կուղէ որ կերակուր ճարէ անոնց, բայց կը կասկածի որ Յոյներէն մասնուր թուրք կառավարութեան, և Կրատուգորի բնակչութեան կէսը կողոպտուի թուրքերէն ու յետոյ է-քաղաքաբանին յառաժ քրիստոնեաները բանտարկուին:

«Խմբաւորը արդար գտնելով այս բացատրութիւնը, կը դիմէ նոյն գիւղի յոյն քահանային, որ մեծ գործով կը հիւրասիրէ մակեդոնացի յեղափոխականները, տալով անոնց հաց, միւս, պանիր և այլն: Բայց ճաշելէ քանի մը ժամ յետոյ յեղափոխականները իրենց ստամոքսին մէջ սոսկալի ցաւեր կ'զգան եւ կը հասկնան թէ թուանաւորուած են կերակուրներէն զօրս յոյն քահանայ իրենց տուած էր այնքան վիճանութեամբ:»

«Երբ այդ խեղճերը այլեւ հողի քաշքշել սկսած էին, հասան հրացանի խաչը գնդակներ և սուրբութեւ հայրաւածներ թուրք զինուորներէ, զօրս միեւնոյն յոյն քահանայ բերել տուած էր:

«Այս սոսկալի տրամը մեծ յուզում առաջ կը բերէ օրթօօքս երկրներու մէջ»:

ՊԱՐՏՔ ՄԸ

Ինչպէս գիտէք, արտասահմանի շատ մը թիւրքերը գրեցին ողբացեալ Շահէնի կենսագրականը, զրուստելով անոր մաքուր գործունէութիւնը, նոյնպէս Ամերիկայի մէջ անոր յիշատակին Սպանդուկներ սաքսեցին: Արդեօք ինչ պատճառ ունի Գահէթի լսարան-ընթերցարանը որ քարեհաճութիւնը չունեցաւ յարգել Շահէնի յիշատակը որ հիմնադիր անդամը էր զած է նոյն հաստատութեան 1898 թուականին, սակայն ամէն խռովողութեան եւ գովաւորութեանց իմ

անհատական կարծիքս այն է թէ ընթերցարանի նախորդ վարչութիւնը իր շնորհիւ լրացած ըլլալուն պատճառաւ ձեռնարկ անող ըլլալ թեւեւ քայքայ լիակցութեամբ թէ ամեն պարագայի մէջ յերկայ վարչութիւնը որ լուսավիտ երիտասարդներէ կը բաղկանայ, պիտի բարեհաճի Սգաթո զով մը սարքել, յարգելու համար որպէս Շահէն Մխոյի յիշատակը որ իրեն անցեալով ամենուս ծանօթ եւ սիրելի եղող զէմքերէ մին էր :

ԳԻՄ. ՏԻՒՆ

Կահիրէ 7 Յունիս 1903

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԶԱՇՈՒՆՆԵՐՈՒ

ՊՈՒՐԿԱԶԻ ԵԿԵՂԵՑԱՊԱՏԿԱՆ
ՇԵՆՔԻ ՊԱՐՏՈՒՑ ԲԱՐՁՐԱՆ
ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՑ
1901 Յունիս 5 և մինչեւ 1903
Յունիս 28

ՄՈՒՏԻՔ

Արծ. լէվ Ս. թ.

Մ. և Ս. Թորիկեանի քով
կազմաւորուեալ «գաղութատիրաց»
Տիկն. ընկ. դրամը գանձուած 1032.55
Այս դրամէն տոկոս առ
նուած 20 ամիս 7 օրուան
0/0 10 էն 173.10
Պորիկեանի հանգանակութեան
նէն գոյնցած 1176.95
Փ. Պոյիսի հանգանակութեան
թեւն գոյնցած 473.80
Տ. Գարեգին քահանայ
Արքեպիսկոպոս անուան զարմ 6 ամիսուան համար 120.—
Պատրաստ դրամներ Մ.
Մըրքեանի քով պահած ըլ-
լալուն համար անուան տոկոս 33.67
Րուսոյի հանգանակութեան
թեւն գոյնցած 775.—
Սիլիստրէի հանգանակութեան
թեւն գոյնցած 149.—
Վառնայի հանգանակութեան
թեւն գոյնցած 431.20
Պալլըզի հանգանակութեան
գոյնցած 90.20

Ք. Դանիէլեանէ անուան
8 ամիսուան տան վարձք 240.—
4695.—
Ե. Լ. Ք.
Հեռագրի, գրական պիտո-
յից եւ անտրապիտոյ
Մարգարիտ արուած պայմա-
նագրութեան համար 13.—
Շէնքի գնման համար
կանխավճար 2000.—
Շէնքի գնման համար
միջնորդչք 200.—
Շէնքի ապահովագրու-
թեան եւ հեռագրի
Շէնքի նորոգութեան
համար 13.—
Փ. Պոյիսի հանգանակութեան
թեւն համար ճանապարհածախս 31.—
Շէնքի կողմնորոշ ծխնելոյզը
եւ ապակիներն շինելու համար 14.50
Շէնքի բակը տախտակա-
պատկու համար 11.—
Շէնքի պարտքին համար
թիւհաշիւ վճարք 1000.—
Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փոխա-
տուութիւն 425.—
Շէնքի նորոգութեան հա-
մար ծախքեր 324.75
Շէնքի ապահովագրու-
թեան 6րդ տարւոյ համար 24.50
Գծիթի արդի, փուլի եւ
անտրապիտ համար ծախք 3.20
1000 լէվ վճարքնու տոկոս
արուած պարքին 79.50
Վիճակահանութեան տոմսակի 5.—
Հանգանակութեան համար
4 քաղաքներու ճանապարհա-
ծախս 2 անձի համար 215.75
Թղթակցութեան համար
ծախք 2.30
Պատրաստ դրամ 278.70
4695.—

ԵԿԵՂԵՑԱՊԱՏԿԱՆ ՇԵՆՔԻ

ՊԱՐՏԻ
«Պուլկարիոյ» ապահով. ընկ.
գնուած շէնքը 6600 արծ. լէվի
որուն 3000 լւփր վճարուած է
կը մնայ պարտք 3600.—
նաեւ 3600 արծ. լէվ 0/0 10
տոկոսն ալ պարտք կը մնայ

ՊԱՆԱՆՔ
Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փոխ
տրուած 425.—
Ե. Թորիկեանի քով պատ-
րաստ դրամ 10.15
Մ. Մըրքեանի քով պատ-
րաստ դրամ (գանձապահ) 268.55
Շէնքը Պողոս Արապեանի
1902 հոկ. 28-էն սկսեալ մէկ
տարուան համար 6 ամիս 6 ա-
միս կանխիկ վճարելու պայ-
մանով վարձու արուած 540 ուկի
լէվի 194էն արծ. 561.60
1265.30
Պ. Արապեանէ կը պահանջէ
նաեւ տոկոս 561.60ին համար . . .
Ի դիմաց պարտոյ դրամած
Յանձնաժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ե. Դ. Թորիկեան Մ. Մըրքեան
Պուլկազ, 28 Յունիս 1903

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ. ՊՈՒՆՈՑ ԹԵՐԹԵՐԸ Կը գրեն թէ
Տօն Կաթուղիկի աթիւ Ս. Հայրա-
պետը վարդապետական ականակոս
խաչ շնորհած է Պուլկարիոյ Պատր.
փոխանորդ Տ. Վահան Դ. Վ. Յակոբ-
եանի, իսկ արծաթեայ ոսկեզօծ խա-
չեր կարգ մը քահանաներու :
ՉՄԻՒՆԻՈՑ անդնորդ Ամեն.
Մեղիթեպէ կը քննարկուի ծանր
հիւանդութեամբ կը տառապի : զար-
մանող բժիշկները վտանգաւոր
կը գտնեն այդ բարձրատիճան եկե-
ղեցականի վիճակը, բայց ամեն ջանք
կը թափեն բուժելու :
ՎԱՆԱՅ Կեդր. վարժարանի շէն-
քին շինութիւնը սկսած է : Կենթա-
դրու թէ լոկ արտաքին շինութեան
ծախքը 1000 ոսկին անցնի :
ՊԵՐՈՒԹԻ տնօրէնի եւ Ֆրան-
սական Բժշկական վարժարաններէն
12 հայ շրջանաւարդներ ելած են փայ-
լուն քննութիւններ անցունելով :

ԵՐԻՉԱՅԻ Առաջնորդարանը տե-
ղական քննութեամբ մը ստուգած եւ
տեղեկագրած է Պատրիարքարանի
թէ Պուլկարի թեղոտ գիւղին մէջ
բողոքականութիւն ծագած ըլլալու
մասին տարածուած լուրերը անհիմն
են :
ՍԻՍԻ մէջ ժառանգաւորաց վար-
ժարանի մը շինութեան համար կը
լսուի թէ բարերար անձ մը խոստա-
ցիւ է 400 ոսկի նուիրել :
ՉՄԻՍԻՍԻՍԻՍԻ երկու կիներ դի-
մում քրտնէին Պատրիարքարան, կը
գրէ Պուլկարիոյ, յայտնելով որ ի-
րենց ամուսինները երկար տանէ ի-
վեր լքած ու հեռացած են իրենց ըն-
տանեկան յարկէն, հետեւաբար պէտք
է զանոնք վերադարձնել իրենց ըն-
տանիքին քով : Կրօն. ժողովը այդ
կիներու արդար եւ պատշաճ դիմումը
նկատողութեան առնելով, որոշեց է
անմիջապէս քննութիւն կատարել ի-
րենց բնականութիւնը հետեւած այդ
երկու անձներու համար, եւ հարկ ե-
ղածը հոգալ զանոնք վերադարձնելու
իրենց տեղերը, հակառակ պարտաւոր
միայն պէտք եղածը տնօրէնելու ո-
րոշումը :
Եթէ պատրիարքարանը ինքզինք
ձեռնառն կը զգայ պանդուխտ աղա-
յիները հայրենիք վերադարձնելու
գործին, ինչպէս վերը ստորագծած
ենք այդ խօսքը, շատ ուրախ պիտի
ըլլանք այդ ձեռնահանութեան գործ-
նական արգելքները իմանալով :
Այն ատեն մենք առիթ պիտի ունե-
անք արտաքին մասին պանդուխտ աղ-
գայնոց աւետելու եւ յանձնարարելու
որ փութան Պատրիարքարանի պաշտ-
պանութեան տակ իրենց հայրենիք
վերադարձը ապահովել :
ԱՂԹԱՄԱՐԻ Թեմերուն տնօրէն վի-
ճակին իբր զարման փութը շաբաթա-
թերթը կը գրէ հետեւեալը :
«Հարկ է մարաքաղաքէս կամ
գաւառէ մը բունիւրուն եկեղեցական
մը յատկապէս Աղթամար գրիկ կայ-
սերական հրամանաւ, եւ կաթողիկո-
սական բնաւորութիւն կատարել տալ :»
ՊԱՐՄԻՑ Ծահը խոստացիւ է տա-
րեկան 100 թուման նուիրել Արտա-
պիլի Հայոց դպրոցին :

ԾԵՐՈՒՆԻ ԵՈՑՈՒ ԿԸ ՆՅՅԻ...

Ծերունի Եղոյ կօշիկներուն ձախէն հասկցաւ որ
ան է, պուլկար քահանայ եւ գլխաւոր հանց :
Պաշտօնեան իր առջեւ տեսաւ աղետը ծերունի մը,
բայց զիս աւուրջ տեսնելով, խոշոր սեւցած գէմքով,
պատուած թիկնոցով : Գլուխը ծռած, ամբողջ մարմ-
նով կը դողար :
— Ի՞նչ կուզես, ծերունի, հարցուց պետը :
Ծերունին գլուխը վերցուց, անոր դարձուց ան-
կեղծաւ աչքերը, որոնք չէին շարժուի : Միայն իր
խոշոր գէմքին գնդերը ջրածորէն կը դողդոջային :
— Հրամանքդ է, որդի :
— Ես եմ :
— Բաշա :
— Նոյն ինքը, ըսաւ գաւառապետը ժպտելով :
Եոց անոր մօտեցաւ, գլխաւոր ձախ անուրթին
տակ դրաւ, անոր ձեռքը առաւ, չուսայէ թեւոցը
բռնեց, եւ ընթաց պղնձէ կոճակները խառնեց, գող-
դուրուն ձեռքով չօղպիկը արծաթէ հիւսուած ուսուց-
ները եւ վեր բարձրանալով համարեց զանոնք :
— Աստուած իմ, տեսայ, ըսաւ ծերունին, խա-
չակնքից եւ իր մեծած աչքերէն ժայթքող արցունք-
ները թիւովը սրբեց :
Յետոյ խոնարհեցաւ եւ ըսաւ :
— Հիմա ներքէ ինծի որդի, որ քեզ անհանգիստ
ըրի : Եւ ցուպը զարնելով, գլուխը բաց, դուրս ե-
լաւ :

Յետոյ դարձեալ միջոցիկով, անշուք օրերը սկսան,
դարձեալ կուլութեան խոր խաւարը, որուն մէջ կը
փայլէր փաղփուկ նշոյլով, ինչպէս յստակ աստղ մը
մթին դիւերին մէջ, միայն այս տեսիլքը, պուլկար
գաւառապետ-քահանայ Այնպէս կերեւար ծերունիին
թէ հինգ տարի վերջը առաջին անգամ լոպէ մը նու-
յաճ էր եւ տեսած «Պուլկարաւանը» — «Պուլկարա-
կան»-ն ինչպէս մը — եւ հաստատ համոզուած թէ ալ
տաճիկ չկայ եւ աշխարհի վրայ ազատութիւն կը
տիրէ :
Այս գէպքէն դուրս ուրիշ ամեն բան առաջուան
պէս էր : Գինեւորներ կը հանդիպէր դարձեալ նոյն
գիւղացիներուն, կը լսէր նոյն աղմուկն ու կոխը, ծե-
րունի կեանքը միեւնոյն կերպով կը շարունակէր,
իր ցաւերովը, նեղութիւններովը, մանր կոխնե-
րովը, առանց ինք մասնակցելու, օտար իրեն եւ
ինք օտար անոնց : Պարսկութիւն մը միայն կը
մնայ իրեն եւ կը լուսաւորէր մթին կեանքը — այն
գիտակցութիւնը թէ Պուլկարիա ազատ է եւ երբ
կերեւն կը տեսնէր անգլական կոխները եւ իրա-
ւուն դէմ հալածանքը, կը զարմանար որ ինչո՞ւ այս
մարդիկ իրարու կեանքը կը թունաւորեն, մինչ
պէտք էր որ միշտ անոնք աչք ունին. պէտք է
հրջանիկ ըլլային :
— Կարծես անոնք կոյր են եւ ես կը տեսնեմ, կը
մտածէր ինքնիրեն :
Կաղնիներուն տակ կը նստէր, մտիկ կընէր վարը
Իսքըրի կարկաշտները, մտածելով որ դա հեռուէն
կուգայ եւ շատ աւելի մեծ բաներ տեսած է եւ կը
հրճուէր : Եւ ժամանակը կ'անցնէր :
Օր մը Եոցոյի սիրտը նոր յուզում մ'ունեցաւ :

Չատիկ առթիւ արձակուրդով ձիաւոր դիւերը մը ե-
կաւ — դիւղին միակ դիւերն էր :
— Ինչպէս եկաւ, զինուորի՞ հագուստով, հար-
ցուց յուզուած ծերունի Եոցոյ :
— Չինուորի հագուստով, կը պատասխանէ :
— Ուր ալ ունի :
— Լսեա անգամ մը ինչպէս կը հնչէ, Եոցոյ :
Կը վազէ ծերունի Բօլիոյի տունը :
— Հէ՛յ կարիճ, հո՞ս ես պրէ :
— Ինչ կը փնտռես, Եոցոյ, կը հարցնէ ծերունի
Բօլեան :
— Ուր է զինուորը, տեսնա՞մ զինք :
Բօլեան կանչեց աղան որ տեսնէ Եոցոյ եւ գոհու-
նակութեամբ ժպտեցաւ : Չինուորը դուրս եկաւ :
Ծերունին զգաց սուրին ձայնը որ քարերու կը
զարնուէր :
Նիտուեցաւ եւ սեղմեց հոժկու ձեռքը զոր իրեն
կերկնցները գինուրը գուարթութեամբ, խառնեց հաստ
շիւնը, կոճակները, գլխաւոր. բռնեց թուրը եւ
համբուրեց : Յետոյ նայեցաւ իր անկեղծաւ նայուած-
քովը եւ զարմացած գէմքով, ուրիշ կը վազէր եր-
կու արտօսը :

Ի. Վազով

(Շարունակելի)

Վեշ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ առաջարկին համեմատ էջմիածնայ մօտ դանդաղ կաթնուն կայարանը յառաջիկայ տարիէ սկսեալ էջմիածին պիտի անուանուի:

ՊԱՌԿԱՐԻՈՅ Պատր. փոխանորդ Տ. Վահան ԻՐ. Վ. Յակոբեան Յուլիս 2 ին Շուշու հասած եւ տեղւոյն ազգայնոց կողմէ դիմարուած է ու ջերմ ընդունելութիւն կը վայելէ:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐԿԻԱ

Մաքէթնիս գօմիթէսի բէյիս յէրիտէն գաբթիսն Ալէքսիսն պիր միւսատէմէտէ վէֆթիւնը Թանըն Սէլանիք մ. խպիրի տախի թաստիգ իթմիշտիր Մէրզուս վա. թանբէրվէր գահրաման մէշհար Տէլէվիւր վէֆթիւնտան սօնրա «Տախիլ-թէշթիւթըն» բէյիսի կինի տէրէօնտէ իթմիշ իտի:

— «Էնտէբանտան Պէլիթի» Սէլանիք մուխպիրի յուլիս 7 թարիխէ շու մաւալտա պիր մէթուպ եազմըշտըր:

«Սօֆի» տաքի թիւրք գօմիսէրի Ֆէրտուհ-պէյ յուլիս 1 տէ պիր տիրմիշ քէնտի հիւքիւմէթինէ քի. 4 — 5 թէք եուսուլ ճազ միքրոպարը տօլու օլան շիշէլէրլէ Սէլանիկէ կիտէճէքլէր վէ օրատա մէզքիւր միւտհիշ իւլէթի եալմագ իշիւն միքրօպարը շէհրին սու պէնտինէ դարըշտըլ ճազ գլար:

«Թիւրք հիւքիւմէթի գօմիսէրին վէրտիկի պու հապատիսի տուլմա-սընտա, տէր հալ Սէլանիք վալիսի. նէ պիր թէլէկրաֆլէ մէսէլէի պէլ-տիրի վէ էլէ ալընաճագ թէտ պիրլէր իշիւն թալիմաթ վէրի:

«Տէր հալ սու կէշէն եօլար իւլէրինէ նօգլմա նօգլմա պէքճի լէր տիգիլիւր Էվլէթի կիւն պիր պուլար թուլտուտու, զաննիս թա կէօրէ պու էթրաֆը թէճէսսիւս իթմէք իշիւն օ թալաֆիւրը տօլաշըր ըմըշ հիւքիւմէթ անը մագ-նունարտան պիրի զանն լտէյօր: Պազաթ իճրա օլընան իսթինժագ լարտան հիշ պիր շէյ թէպէյլն իթմէտի»

— Սթանպուլ րուս սէֆարէթհա-նէսիսին իքիւնճի թէրէթիմանը ալ-տըղը էմիր իւզլէ պիւլիւն Մա-քէթնիսի կէզուպ, պիր այ զար-ֆընտա էլալիթին աճվալը հազը-րէսին թահգիգ իտէճէք օլտըղը Սթանպուլտան «Թան» պիր տիրիլմիշ տի:

— Կէշէն կիւն Երլտըղտ թէ-ճէմիւ օլընան մէճիսէ վիքէլանըն գաւարը իւզլէ, Թուրքիանըն սուհրէրվէր պիր թարիգէ սիւլիւք իտէճէկի վէ պուկարիտա գաւըն խասիմանէ պիր էքքիւրտա պու-լընմատըղը հէմ էվրուրա տէվլէթ-րէրի վէ հէմտէ Սօֆիս հիւքիւմէթինէ րէսի թէպրիվաթլար պիրտիրիլմիշ իտի, վէ պու:

նուն իւզէրինէ Սօֆիս կազէթալա-րըն էքքիւրիս տախի մուհարէպէ-գօրգուսը գալմատըղըն եազար լար ըտը, քէզա պուլիւր հիւքիւ-մէթինին րէտիլֆիւրի սիւս հալ-թընա շաղըրմուպտան վազ կէշտի կինի եազմըշ րարգ:

Պիրիսէրէ Սթանպուլտան տիր-նան պիր թէլէկրաֆ սիւսօրտա թիւրք վէ պուկար տաքէլլէրին վալիւշտըղըն պիրտիրի. Թէլլէր-լէրին ալէյանը իւզլէ, պուկարլար թիւրք սիւսօրընա կէշմիշէր, պու-կարլար իսէ Գիւրքլէրին սիւսօրը թէճափիւզ իթիքլէրին պէհանէ իտէյօրլա: Պուլնուն իւլէրինէ թէքրար թիւրք վիքէլաւը մէճ-լիս իտուպ, ենիտէն տաքէր թօք-լամաք իշիւն էմիր վերմիշ օլտըղը-նը մէզքիւր թէլէկրաֆ պիրտիրի-օր:

Պու սէպէպլէ թէքրար թիւրքիս վէ Պուլիւրիս պէյիլտէ խու-սուլմէթ պալաւաճաղը շալի պու-լմաշ տըր: Վէ պուլտան տօլալը թիւրք թահգիլլէրին ֆիլիսթիւ-րը պէօլիւք պիր թէնզիլ պուլտը-ղը պիրտիրիլմիշ:

— Ալպաթիտա պիր գաշ թա պալաւաքի թէքրար Պուկարիս սիւսօրընա կէօնտէրիլմէքալէ օլտըղը Սօֆիս կազէթալար եազմըր:

— Սէլանիքտէն 60 քիլօմէթրօ-իրագ պիր քէօյտէ 80 քիշիլիք պիր պուկար շէթէսի պէյիսնտէ շէտիտ պիր միւսատէմէ վուգու պուլտուղը Սէլանիքտէն պիրտի-րիլմիշ տիր:

— Մաքէթնիստա վէ Էտիր նէ վիլայէթինտէ իսլահատ իճրա իթմէք պէհանէսի իլէ թիւրք հիւքիւմէթի էն էվլէ խորսիլիան էվ-լէրինտէն սիւսհարը թօքալտայ պալաւաք տըր, խալալարը իսէ կիգ-լիտէն սիւսհարտըրմագտա օլուպ, պու թարիգլէ իսլահատ իճրա ի-տէճէք իթիշ:

ԵԱՀԱՆԱԿԱՆ ԶԻՏՈՒՆԵՐ

Եահանաքի շիտքէթի Մ. Ամերի-կա բէյիսի Մ. րօզվէլթէ պիր ա-րիգէ թագաւորի իլէ, րուսիտա քի Եահանաքիւրին մուհաֆազտար պապընտա Ամերիկա տէվլէթինին թէվասիլթինի իսթիլլէթա իթտի-լէր: Մ. րօզվէլթ մէզքիւն արիգէի գապուլ իթմիշ իսէտէ տիր րէս-մէն րուս հիւքիւմէթինէ իրսուլ իթմէյուպ, եալընը օ մաալտա պիր արիգէ գապուլ իտիլթիլինի գալըր րէսմի սուրէթտէ րուս խու-րիճիէ նազըրընա պիրտիրիլմէք տիր:

Պիր րէվալէթէ կէօրէ տախի Մ. րօզվէլթ մէզքիւր արիգէի պի-լա թէլէլիլ Բէթիւրպուրկա եօլա-մաք իսթիլ իթիշ, զիրա թէլէլիլ իտիլթիլինտէ իքի տէվլէթ պէյիսն տէ ճարի օլուս միւսատէվլէթտէ պաշգա շիւհէլէր հասըր օլուսըղը զանն օլընըյօր:

Պիր Գիւշէպ հապիսէսինտէն Եահանաքիւրին լէհինէ պու տէրէ-ճէ վէլլէլէ հուսուլս կէթիլիլտի, էօլմէտէ, Էրմէնիսա շուս իսէ էլ-լի շէհրիլէր վէ պիւլլէրճէ քէօլլէր գան իլէ միւլէմա օլմաշ վէ էլան օլմագտա իլէն Մ. Ամերիկա էր-մէնիլէր լէհինէ հիշ պիր թէլէպ-պիւսաթտա պուլունմատը, Պա-գաթ Եահանաքիւր աղաշտըլար, մահգէլլէր իմզալատըլար, պիլիմ Ամերիկատա միւլթմէքին իլլէթ-տաշար իսէ եալընը Գաշնակցա-կան վէ Հիշակեան գապիւլաւը իլէ մէշղուլ օլուպ, տիրօ իսթիլլէր նօգլմաի նազարընտա հիշ պիր թէլէպպիւստէ պուլընմատըլար:

Գաշնակցական վալմաբէրվէր-լէր իքի Հիշակեան ֆըրգաւընը պիր պիրինէ գաւըր թիշիլիգ իթ-մէքտէն իսէ Եահանաքիւրէ թալթ-պիլի հարէքէթ իթսէլէր սէպա տահա էյի օլմալ մը:

ՉԻՆ

Ազատի Շալգտա Ճարօն վէ րուս տէվլէթլէրի պէյիսնտէ պիր մահարէպէ թէլիլթէսի միւշահէտէ օլընաղընա տալիլ իքիւնճի սահի-ֆէմիլտէ տէրճ իթիլթիլիլ պէն-տի մախսուտան մաալտա, Չին մէմալթիլտէ տալիլ թէլիլթէ-լէր իլէ մէյտանա շըղմըշ օլտըղը տիլէր պիր հէլլէն հաթըլ իթ-մէքտէ տիր:

Պիր գաշ շին վիլայէթլէրինտէ ըսեան պաշաւմըշ, պիր գաշ թա պուր տաքէր տալըրըն թարա-ֆընա կէշմիշ վէ պիր թաղըմ պէօ-լիւք մէմուլար տարլարլէ միւլթ-թէթիգ պուլունուլար ըմըշ Մի-սիօնէրլէրտէն ալընան մէթուպ-լար Չինիլէրին էնէպիլլէրէ գաւըր խուսուլմէթի վէ գաւրէղքաւարըղը ֆէվգէլաւտէ արթմըշ օլտըղըն վէ միւտհիշ վագաւար պէլլէնիլտի կինի պիրտիրիլմիշ: Միսիօն էր-լէրին շու եաղըրգալար միւպալա-ղալը ատա իտէրսէքտէ, Չինիլէ-րին «Էնէպիլ շէլթանլար» գաւ-ըն խուսուլմէթլէրի թէսքին օլըն-մատըղը վէ շու սըրա զիյալտէլէշ-միշ օլտըղը միւլթէաւտիլ թէլէկրաֆ լարլէ թաալիլ օլընըյօր:

«Գէօլիլիշէ Յալթանկըն Բէ-քիտէն գապուլ իտուպ նէշր իթ-տիլի պիր թէլէկրաֆա պիւնաէն, Բէքիւնտէք սէֆարէթհանէլէր զու-հուրա կէլմէսի մէլհուլ օլան վա-գաալարտան գարունմագ իշիւն թէտպիրլէր էլէ ալմագտա վէ թէքրար մուհասէրէ օլընմալարը թագալիլտէ պօլ պուլընմալագ իշիւն հազըրըղ կէօրմէքտէ իթիշ-լէր: Էլլէր պու տէֆա տախի Չին հիւքիւմէթի էնէպիլլէրէ գաւըր շու ենիլ ըսեանա «Վլլէթ վիլէ-ճէք օլուր իսէ, հէր հալտէ Չին մէմալթիլլին տէվլէթլէր պէյիսն տէ թագաւորի ճէլէթինէ կիտիլէ ճէկի շիւհէսիլ կէօրիլլէրիլ:

Չին մէսիլլէրի պիլթարաֆանէ մուհաքէմէ իսէն պաղը տիրմալթ

լար պու ենիլ ըսեան րուսալարըն Մանչուրիտան շըղմալալթ պէ իթիլիլթ վէ Ճարօն Բիւքիւմէթ-լէրին թէճափիւթտա պուլունուպ տէ, Չինիլլէրին հիւտիլթիլի թահրիգ իթմէլլէրինէ սէպէպ կէօն-թէրիլլէր:

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Խրվաթլարըն իսթիլալը տաքէր գուլլէթի իլէ գապթ իթմէրէ շը-գրշան Հուրգարիս հիւքիւմէթի էվլէլլէր կիւն տէհէլթլի մէնզալէ-լէրտէ պուլունուլ:

Ակրամ շէհրինտէ իքի մահէլտէ տիւսմիլթ պոպալալըր բալթալար, պիրի պիր մէպուսըն խանէսինի խարապ իտէճէք իտի, տիլէրի «Նարօտնի Նօլիլնէ» կազէթանըն իտարէխանէսինի պէր հալս իտէ-ճէքտի. ֆագաթ ինսան թէլէթիա-թը օլմալմըշ տըլ:

ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱՐ

Րուս, 3 Յունիս

Բարանըն խասալալըր բէք ա-ղըլալար, տագիլալ պէ տագիլալ էօլմէսի պէլլէնիլլէր:

Գրալըն Բարիսէ գիլալթէթի Հօկա. 1 է թէլլիլ օլընալ:

Նիւ-Եօքք, 16 յուլիս

Հալա բէք շիտէթիլի պըճալի-տէյօր: Չօգ քիշիլլէր կիւնիլթէն վուրալարտա:

Գիւշէպ գաւաթիլ իլլէն ֆա-հապիլլէրին իսթիլթիլլէր Միւլթիլ-վէլթ րուս տէվլէթինէ կէօնտէր-մէլլէք տիր:

Սօֆիս 19 Յունիս

Ամանո պիւլկարըն պէլալը իւզլէ, Պապը Ալի Պուկար հիւ-քիւմէթիլէ պիրտիրիլ քի իքի հիւքիւմէթ պէյիսնտէ միւսատէպա-թը տօսթանէի լգալ իթմէք մագ-սէթի իլէ իսթիլալըրալ գաւըր էլէ ալընմըշ օլան թէտպիրլէրի խաֆիլթիլմէք վէ շիւհէ իլէ թէվլէթ օլընան պուկարալարը թալիլլէ իթմէք էլիւն գաւար վէրմիշ տիր:

ՖեկաՊապը Ալի սիւսօրտաքի տօքրէլլէրին պիր գրամըն կերի շէքէճէք վէ պիր գաշ սլալը տա-ղըտաճագ, գարանմըշ օլան քիլի-սէլէրին վէ մէթլէպլէրին պիր գրամը տալըրաճագ վէ մէթլէպլէր վէ քիլիսէլլէր իշիւն Պուկարալարըն պաղը թալէպլէրինէ իթթիլթա վէ-րէճէք:

Պուլնարտա մուգապիլ, Պուլիւ-րիս քէնտի սուհրէրվէրլիլլէնէ տալիլ Պապը Ալի իքնա Էվլէլիլ թիւրքիւնըն պու գաւաթալըրը Պուկարալար բէք շալանը գա-պուլ կէօ իսթիլալ, ճէվապլէն քէն-տիսի թիւրքիւր իլէ տալիլ միւ-նասէպաթը տօսթանէտէ պուլըն-մալալ արզալթէ օլտըղըն պիւ-տիրտի: Վէ տօքրիլէ հաղըրըղ-լար իշիւն վէրտիլի էրիլլէրի կէ-րի տիր:

Одговорникъ Н. Драгуловъ

Печатница Взаимность Варш.